

Notă informativă

la proiectul Concepției politicii naționale de dezvoltare a mass-media din Republica Moldova (2018-2025)

I. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului și finalitățile urmărite prin implementarea lui

1.1 Prezentul proiect de Concepție vine să confirme adeziunea Republicii Moldova la valorile europene privind funcționarea mass-media, precum și angajamentul plenar de a crea un mediu favorabil de activitatea al domeniului mediatic în condiții de libertate, independență economică și editorială în beneficiul fiecărui cetățean și al societății în întregime.

Prezentul proiect de Concepție are menirea să servească drept punct de referință pentru politici publice coerente în domeniul mass-media, politici menite să fortifice rolul sistemului mediatic în asigurarea dreptului constituțional la informație al cetățenilor și în consolidarea unei societăți democratice.

Elaborarea proiectului de Concepție este necesară din, cel puțin, următoarele motive:

- Până în prezent Republica Moldova nu a avut o viziune generală, de ansamblu, a modului în care ar urma să se dezvolte mass-media, ca important institut social, care să contribuie, prin exercitarea adecvată a misiunii ce-i revine, la fortificarea democrației.
- Elaborarea unei asemenea Concepții a fost angajamentul tuturor guvernelor de la 2009 încolo, dar respectivul angajament nu a fost onorat.
- În lipsa unei viziuni generale, mass-media a activat și activează de o manieră soldată cu grave consecințe pentru întreaga societate, inclusiv: o concentrare excesivă a instituțiilor mediatice în capitală, fapt ce prejudiciază informarea adecvată a populației din mediul rural; o invazie a spațiului mediatic național cu produse mass-media străine, mare parte dintre care subminează interesele legitime ale țării; un mediu concurențial nelocal, în special, în raport cu mass-media locală/regională, etc.

1.2. Ajustarea actului legislativ național la reglementările comunitare și implementarea acestora, au drept scop următoarele finalități:

- a) un cadru legislativ suficient și eficient, care să asigure dezvoltarea coerentă a mass-media, pentru ca aceasta, la rândul ei, să-și onoreze, cu precădere, misiunea de a informa, a educa și a recrea beneficiarii ofertei mediatice;
- b) un mediu economic în care mass-media, ca agent economic specific, să-și poată asigura sustenabilitatea financiară ca o condiție primordială în asigurarea independenței editoriale;
- c) o dezvoltare accelerată a procesului de profesionalizare a domeniului mediatic, care să asigure calitatea corespunzătoare a cadrelor de specialiști, respectarea standardelor în jurnalism, autoreglementarea adecvată a mass-media.

Finalitățile urmărite trebuie să echivaleze, în definitiv, cu o nouă calitate a mass-media, care să-i ofere deplină legitimitate socială.

II. Principalele prevederi ale proiectului Concepției

2.1 Principalele prevederi ale proiectului de Concepție vizează:

- starea generală actuală a mass-media analizată din perspectiva factorilor dominanți ce-i influențează activitatea, și anume: cadrul juridic de reglementare a domeniului mediatic; gestionarea domeniului și a instituțiilor mediatice; profesionalismul și responsabilitatea mass-media. Proiectul de Concepție scoate în evidență zonele vulnerabile atestate în urma analizei influenței celor trei factori de bază;
- scopul și obiectivele proiectului. Drept scop Concepția își propune să servească punct de referință pentru politici publice coerente în domeniul mass-media, politici menite să fortifice rolul sistemului mediatic în asigurarea dreptului constituțional la informație al cetățenilor și în consolidarea unei societăți democratice. Scopul urmează a fi atins prin realizarea obiectivelor strategice și anume: un cadru normativ suficient și eficient de reglementare a activității mass-media care să asigure funcționarea acesteia pe principii democratice și într-un spațiu mediatic securizat; un cadru juridico-economic suficient și eficient care să asigure gestionarea domeniului mass-media ca agent economic specific în condițiile economiei de piață și concurenței loiale, menit să fortifice sustenabilitatea economico-financiară a mass-media și, drept consecință firească, independența ei editorială; un proces de profesionalizare a domeniului, care să răspundă necesităților mass-media, dar și provocărilor la care este supusă în noile condiții și realități.
- un șir de activități îndreptate spre realizarea obiectivelor Concepției și, în definitiv, spre atingerea scopului Concepției;
- mecanisme de realizare a Concepției;

- două etape de realizare a prevederilor Concepției: prima etapă – până în anul 2020, a doua etapă – până în anul 2025, și rezultatele așteptate;
- necesități financiare pentru realizarea prevederilor Concepției, care să fie acoperite atât din bugetele publice, cât și din surse atrase de la partenerii de dezvoltare interni și externi;
- dispoziții finale, prin care se stabilește că prezenta Concepție este aprobată prin hotărâre de Parlament; că responsabilitatea pentru realizarea Concepției, cu excepția acțiunilor de autoreglementare, revine Guvernului Republicii Moldova; că monitorizarea realizării Concepției este efectuată de un Consiliu reprezentativ, format la inițiativa Guvernului în primele trei luni de la publicarea Concepției; că Guvernul examinează în ședință, anual, raportul Consiliului și, la necesitate, ajustează planul de acțiuni pentru implementarea Concepției și că la expirarea termenului prevăzut de Concepție, Parlamentul actualizează Concepția la fiecare cinci ani.

III. Referințele la reglementările corespondente ale legislației comunitare și nivelul compatibilității proiectului de act legislativ cu reglementările în cauză

3.1 Prezentul proiect de Concepție corespunde reglementărilor comunitare. Prevederile lui sunt conforme cu importante documente europene, inclusiv:

- Convenția Europeană a Drepturilor Omului, în special articolul al 10-lea, precum și deciziile relevante în domeniu ale Curții Europene a Drepturilor Omului (CEDO);
- Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene (UE);
- Convenția europeană privind televiziunea transfrontalieră (CETT) (1989);
- Recomandarea 97(20) a Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei cu privire la discursul de ură și completată pe baza art.9 din DSMAV;
- Recomandarea Rec (2000) 23 a Comitetului de Miniștri către statele membre cu privire la independența și funcțiile autorităților de reglementare a sectorului radiodifuziunii;
- Declarația din 27.09.2006 a Comitetului de Miniștri cu privire la garantarea independenței serviciului public de radiodifuziune;
- Directiva 2006/114/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 12 decembrie 2006 privind publicitatea înșelătoare și comparativă;
- Recomandarea Rec (2007) 2 a Comitetului de Miniștri către statele membre cu privire la pluralismul mijloacelor mass-media și diversitatea conținutului mediatic;
- Recomandarea Consiliului Europei Rec (2007) 3 privind misiunea serviciului public al audiovizualului în societatea informațională și Comunicarea Comisiei cu privire la aplicarea normelor privind ajutoarele de stat serviciilor publice de radiodifuziune, 2009 / C 257/01;
- Declarația din 31.01.2007 a Comitetului de Miniștri privind protecția rolului mass-media în democrație, în contextul concentrării mass-media;
- Declarația din 26.03.2008 a Comitetului de Miniștri cu privire la independența și funcțiile autorităților care reglementează sectorul de radiodifuziune;
- Rezoluția nr. 1636 (2008) a APCE cu privire la indicatorii mass-mediei în societatea democratică;
- Rezoluția Parlamentului European din 25 septembrie 2008 privind concentrarea și pluralismul mass-media în Uniunea Europeană;
- Declarația din 11.02.2009 a Comitetului de Miniștri cu privire la rolul mass-media pentru comunitate în promovarea coeziunii sociale și a dialogului intercultural;
- Directiva 2010/13/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 10 martie 2010 privind coordonarea anumitor dispoziții stabilite prin acte cu putere de lege sau acte administrative în cadrul statelor membre cu privire la furnizarea de servicii mass-media audiovizuale, și Propunerea de Directivă a Parlamentului European și a Consiliului de modificare a Directivei 2010/13/UE privind coordonarea anumitor dispoziții stabilite prin acte cu putere de lege sau acte administrative în cadrul statelor membre cu privire la furnizarea de servicii mass-media audiovizuale având în vedere evoluția realităților pieței.
- Rezoluția Parlamentului European din 21 mai 2013 referitoare la Carta UE: norme standard pentru libertatea mass-media în UE.

IV. Fundamentarea economico-financiară

4.1 Implementarea prevederilor Concepției va necesita resurse pecuniare de la bugetele publice, din partea investitorilor privați și din partea partenerilor de dezvoltare. Resursele sunt necesare, preponderent, pentru sprijinirea mass-media locală/regională, inclusiv la distribuția presei scrise. Implementarea unor politici economice adecvate pot diminua presiunea asupra bugetelor publice și pot spori eficiența acțiunilor îndreptate spre dezvoltarea domeniului mediatic.

Adoptarea Concepției poate pune temelie durabilă dezvoltării întregului domeniu mediatic național pe principii democratice.